

# KYRGYZSTÁN

## NÁVRAT V HODINĚ DVANÁCTÉ!

# 2010

Povrchní pohled do učebnic říká, že Kyrgyzstán je neuvěřitelně chudá země a nemá nic, co by mohla nabídnout – žádný průmysl, žádné zemědělství, mizerný obchod. Nám ale nabídl leccos, tak se alespoň o část zážitků podělíme.

text: Roman Florian, foto: Standa Tikal

**J**e půl pátý ráno. Nohy a záda bolí, sražená pára kape ze stanu přímo do obličeje, žáby řvou jako šílení, ale mně to nevádí. Zase jsem se nechal zlákat voláním dalek a vůní cesty. Je to pěkný, že nikdo nevíme, co nás čeká, a tak jsme pořád natěšený, ať to má být slast, nebo strast. Ale to bych

předbíhal, hezky popořádku.

Na výpravu jsme se pomalu začali sjíždět na sjezdovce u Velkého Meziříčí navečer 28. 5. 2010. Na startu je nás sedm, Tonda a Libor mají v plánu jet s námi do Turecka a pak se odtrhnout na Jordánsko. Přijelo nás pozdravit i pár známých, a tak zábava plynula do ranních hodin. Někteří nás ráno vyprovodili až na hranice Maďarska. Pak už nás čekalo jen nudné hltání kilometrů přes tuto placatou zemi. Z letargie nás vytrhla jen průtrž mračen u Szegedu a bruslení na jílu při hledání místa na spaní.

To právě ježdění, co máme rádi, začíná až tady v Rumunsku. Bereme to zkratkami a pěknými serpentiniami do Bozovici a pak offroad přes hory do Orsovy. Jelikož nemáme podrobné mapy, řídíme se instinktem a radami dřevařů, na které občas narazíme. Ztratil se nám

doprovodný defender s Kubou a Jirkou a taky Tonda s Liborem se už vydali vstříc vlastnímu osudu. Až večer po překonání Dunaje a zakempování v Bulharsku u řeky poblíž Montany nás dojede Defik, kterému jsme poslali souřadnice.

### TO PRAVĚ JEŽDĚNÍ, CO MÁME RÁDI, ZAČÍNÁ AŽ TADY V RUMUNSKU

#### Bulharsko, země (ne)zaslíbená

Že se nás budou snažit obrát na hranicích o peníze, jsem věděl, ale že nás napálí bulharská pojišťovna,

to mi bude dlouho ležet v žaludku. Odchytila nás v budce hned za čarou, a že nutno platit taxu. Jak jsme byli zblblí, dali jsme jí po 5 dolarech a papír si přečetli později. Žádná povinná taxa, normálně nás zdravotně pojistila, mrcha.

Po perných 450 km spíme jako dřeva, takže na probrání se vrháme do řeky a vyrážíme dál, vstříc našemu osudu. My motorkáři, v sestavě Martin „Poubese“ na KTM 950, Standa na BMW R 1150 GS Adv. a moje maličkost na BMW R 1150 GS, se škrábeme do hor s úmyslem zkrátit si cestu národním parkem Vraca. Což o to, projížďka byla fajn a panoramata taky nadchla, ale po 100 km jsme se vylouplí víceméně na stejném místě jako ráno. Kluci v autě trochu brblají, ale při svačině situaci odlehčí moje zjištění, že drkocání po horách a moje laxnost při kurtování bagáže má

za následek kremaci jednoho pytle a zánovní karimatky v něm obsažené, k čemuž došlo po kontaktu s rozpaleným Remusem.

Takhle bychom cíle dosáhli jen těžko, a tak zbytek dne trháme kiláky směr Turecko. Vyzvednutí kešky The Sanctuary u vesnice Kasnakovo nás stálo malé zdržení. Jsem rád, že kluci měli pro mou úchytku pochopení, jelikož to byla moje první zahraniční vyzvednutá keška (cílový bod Geocachingu). Místo, kde byla uložena, bylo perfektní i na spaní – opuštěný památník s posezením

a vodou. Kluci v autě už nás ale mezitím předjeli, a tak letíme za nimi, abychom to zakempovali na louce před Svilengradem.

#### Turecká anabáze

Noc na prázdném zbytku karimatky střídá káva u starých známých ve stánku na hranicích, a už jsme v zemi půlměsíce. Měníme peníze. Já, jak jsem zjistil, v dost blbým kurzu 1,4 libry za 1 dolar. Kluci vedle dostali 1,52. Při 400 dolarech jsem přišel asi o 13 litrů benzínu, kterej je tu pekelně drahej. Vychází zhruba na 48 Kč/litr. ▶▶

Čekáme u dírky  
na tmu

#### Pár základních informací o cestě:

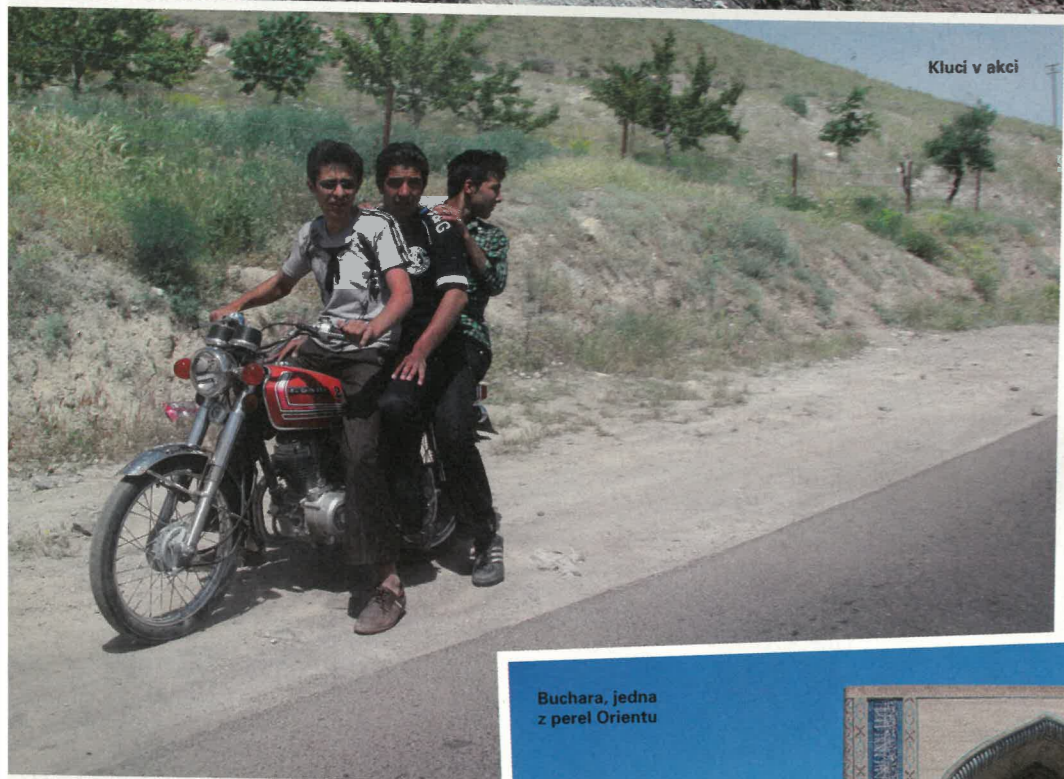
- » Najeto: cca 15 000 km
- » Náklady: cca 45 000 Kč (z toho víza 11 500 Kč)
- » Ceny benzínu: od 3 Kč/litr (Turkmenistán) po 48 Kč/litr (Turecko)
- » Největší pokuta: 200 eur (Ukrajina)
- » Největší hic: 50 °C na Darvaze
- » Ceny jídla: čím víc na východ, tím levněji
- » Největší překvapení: lidé v Íránu
- » Největší malér: prohibice v Íránu



Spaní u vody,  
paráda



Kolečko se  
polámalo



Kluci v akci

až tak nevadilo, problém vidím v mojí touze vymanit se ze sevření hlavní cesty a jet cestou necestou, a to při plně naložený motorce a nepřítomnosti pomoci skýtá velký kus rizika. Taký mě děsí představa samoty večer před spaním. No uvidíme, třeba někdy najdu silu to vyzkoušet.



Buchara, jedna z perel Orientu

Mýtnice jsou dost nacpaný, a když najedete do blbého chlívku pro platbu předplacenou kartou, nezbude než ujet bez placení a doufat. Kartu jsme později koupili jednu a skoro celou dálnici nám procházelo projetí všech motorek v řadě za jednu taxu. Jen jednou nás vyšáhli a museli jsme doplatit. Za Istanbulem se stihla ukrutná průtrž mračen, a než bys řekl švec, naše oděvy s vyndanýma vložkami byly durch.

Spíme v dešti u jezera Sapanca. Promáčený jíl nám dává zabrat hlavně ráno. Ve všech svrčcích, co máme k dispozici, včetně nanovlákná Nanospol, se vracíme na dálnici E80, abychom z ní pak sjeli na D100 a konečně na žlutou směr Cankiri. Místní při čaji dost nechápou, proč se pleskáme tudy a nejedem po hlavní. My si užíváme krajinu a minimální provoz a cesta nám pěkně ubíhá. Také spotřeba se ustálila pod 5 litrů. Spaní na kamenitěm, leč nádherném místě u potůčku před městem Corum využíváme k očistě těla a svrčků. Pivo a destilát k očistě duše.

To, že neomylně směřujeme k východu, neznačí jen šípka

na GPS, ale i větší přítomnost vojáků a čaj na benzínkách zdarma. Silnice D100, která nás vede, se dle čilého stavebního ruchu brzy změní na dálnici. Proto jí rádi často opouštíme a jedeme zkratkami po bílé. Na jedné z benzinek se setkáváme s Němcem na R 1200 GS. Jede sám stejnou trasu. Vždycky jsem obdivoval tyhle osamělé jezdce. Najezdil jsem toho po světě dost, ale zatím jsem nesebral odvahu se na takovou cestu vydat sám. Ježdění by mi

Před spaním si v horách Poubes neodpustil mě s Kubou vytáhnout na pěší zteč hory nad bivakem. Mohli jsme se vydrápat tak do 2000 m n. m. Odměnou byla koupel v bystřině a chladná noc, to je po parném dni moc fajn. Týden na cestě jsme završili opravdu náročnou etapou. Ujeli jsme 460 km. Naše zkratka přes pohoří Kurdistanu se ukázala být zatím nejhezčí, ale svým povrchem, převýšením, prašností, brody,



MÝTNICE JSOU DOST NACPANÝ, A KDYŽ NAJEDETE DO BLBÉHO CHLÍVKU, NEZBUDE NEŽ UJET BEZ PLACENÍ A DOUFAT

množstvím zvířat a navigací také nejnáročnější. Hory jsou zde nádherné a i teď začátkem června ukazují bílé sněhové čepice. Cesta se klikatí místy až ve 2300 m n. m. Kurdové se zdají být národ vesměs přívětivý, jeden z kluků po nás sice metal kameny, ale jinde jsme zase příjemně pokecali u pivka bez sebe-menšího pocitu strachu.

### Írán - krása schovaná pod šátkem

Horské vesničky žijí svým životem, který čas ovlivnil jen pramálo. Lidé tu žijí v pospolitě soudržnosti se svými zvířaty. Děti pobíhají nahé, ženy skrývají tváře za šátky a hliněné chatrče semknuté do klikatých

asi 3 km od silnice, ukrytá ve staré arabské pevnosti. Jak se tam tak motám spleť kamenitých děrovaných cest, jsem spatřil hlídkujícím obrněným vozidlem a dost důrazně vykázán. Škoda. Alespoň jsem si Ararat nafotil i z jiné strany. Se zbytkem výpravy se sejdu až na hranicích. Neznalost kurzu měn se nám opět krutě vymstila. Měníme totiž zbylé turecké peníze u úslužného veksláka a uspokojení velkým paklem iránských peněz se za jeho pomoci dostáváme na druhou stranu. Až tady při dotazu na kurz musíme konstatovat, že jsme velký hovádka. Dostali jsme sotva půlku a Standa s Jirkou ještě míň.

Formality na hranicích trvaly čtyři hodiny. Nebylo by to tolik, nebýt diesellového motoru našeho doprovodného Defendera. Papírování je

s tím mnohem víc a také poplatků za tranzit je dost vysoký. Osvědčily se karnety z autoturistu, které Kuba vybíhal, ty naopak čas a peníze šetří. Íránec, který se tvářil jako zaměstnanec celnice, si za pomoci řekl o nesmyslnou částku. Dostalo se mu důrazného nesouhlasu ▶▶

Oáza - český pivovar Samarkand



Okázalost, to je Aschabad

### MUSEL TO PRO NĚJ BÝT ZÁŽITEK, JELIKOŽ FURT STANDOVI ŘÍKAL „AJLAVJŮ CZECH“

zákoutí bych zařadil do podhradí dřevního středověku. Jen jeden z pasáků nás vrátil do reality, když mu v kapse zazvonil mobil a on do něj v klidu oznámil, že je vše ok, že jsme Češi a jedem do Íránu. Měli nás prostě v merku.

Končíme unavení, ale šťastní u řeky před Tutakem. Poubes vaří výborné noky a voda je balzám. Ráno snídáme místní vejce, co kluci z auta pokoupili, a hurá na hranice. Zastávky pod bájnou horou Ararat se snažím využít k nalezení další kešky. Tentokrát jsem u kluků pochopení nenalezl, a tak jedu sám. Dle navigace by měla být ve skalách





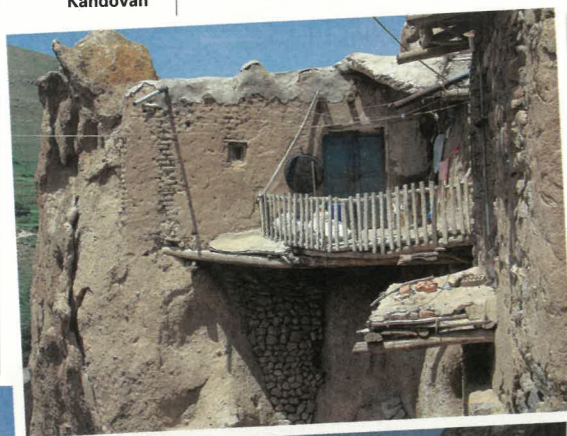
Vesnička má, středisková

a nakonec to spravilo 10 dolarů na hlavu.

Už za tmy dojíždíme do Marandu, kde za pomoci místních kluků nalézáme hotel. Odměnou je pro ně jen fotka s námi a to, že jeden z nich jede se Standou na tandemu. Musel to pro něj být zážitek, jelikož furt Standovi říká „ajlavjů czech“. Cenu jsme usmlouvali na 13 dolarů za osobu. Spíme v jednom velkém studiu. Večeře nevalná a nealko pivo vyložené hnus.

Hotel bereme i ve městě Zarjan, kam nás vítr zavál další den. Je horší, ale zato dražší. Tenhle den začal utahováním ložiska kola na autě. Potom jsme navštívili skalní město Kandovan. Je to spíš takovej skanzen pro turisty. Pro nás, co jsme viděli Ihlaru v Turecku, spíš jen zájizdka. Hory okolo dálnice nám jen pohládily oko. Jinak nic příjemného. Hic a sluníčko do obličeje. Večer jsme se prošli městem. Hodně krámů, narvaných vším, co

Skalní město Kandovan



lidí potřebují. Sežene se tu všechno. Tady bída určitě není. Já se zajímám o blinkry, jelikož moje zadní jsou pryč. Žádné se mi ale nepozdávaly, a tak jsme alespoň pojedli sendvič plněný játry, chutnal skvěle. Marně jsme hledali kavárničku s teráskou, kde bychom si vychutnali pravou arabskou kávu a pokukovali po holkách, který jsou tu fakt hezký. Hodně lidí nás zastavuje a ptá se, odkud jsme a jak se nám

v Íránu líbí, všichni jsou moc příjemní. Jak rozporuplné pro Evropana, krmeného západní propagandou. Taky si fotím pár opravdu letitých amerických nákladáků, kterých tu jezdí tisíce. Nakonec bereme zavděk instantní 3 v 1 na recepci a jdeme na kutě.

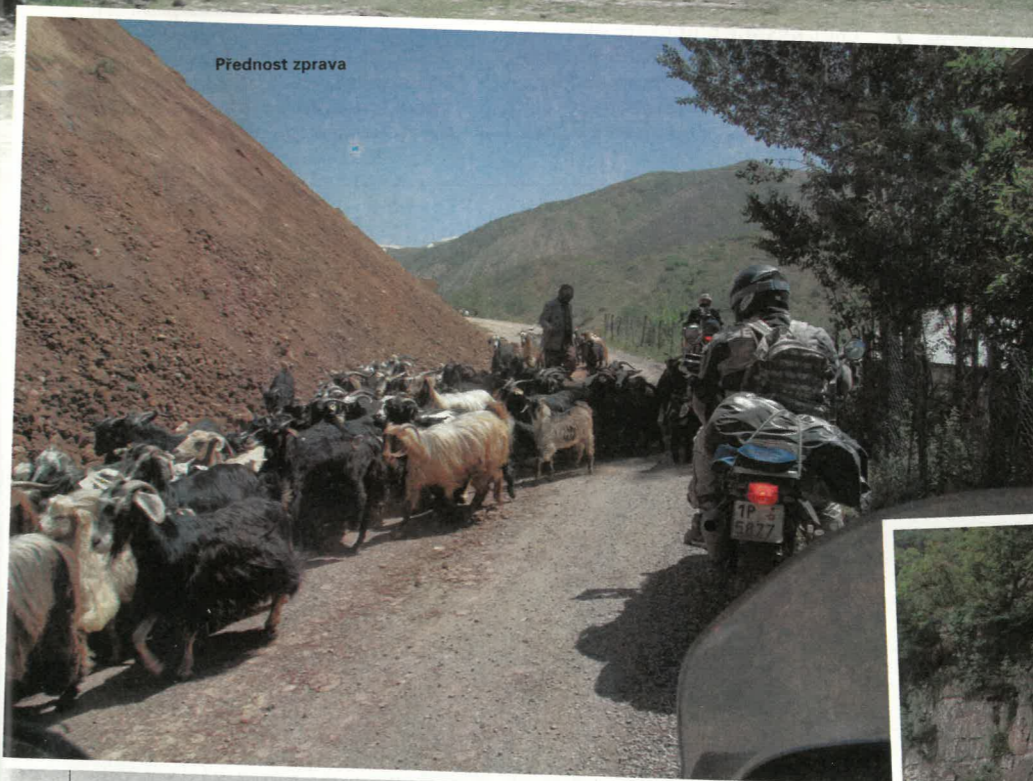
Jelikož plán naší 18 000 km dlouhé cesty je napjatý, jedeme vesměs pořád na východ po dálnici. Teherán nezklamal. Značení žádné, a tak jsme v tom hicu a smogu

## ZATÍM SE NIC NEDĚJE, ALE TUŠÍM, ŽE MASNÁ SPOJKA BUDE DĚLAT PROBLÉMY

najezdili 100 km, než se nám podařilo najít výpadovku.

Kluci v autě jeli sice jinudy, ale taky se trápili. Dnes asi rekord, 850 km. Potřebuji už nutně přezout. Přední guma už skoro neexistuje a olej už taky přesluhuje. Teď už spíme zase nadivoko. Noční obloha je tu nádherná. Od Íránu jsme mnoho nečekali a naše myšlenky už směřovaly do Turkmenistánu, ale náhoda tomu chtěla, že jsme ještě měli možnost se pokochat.

Naše motokomando jako vždy vyrazilo první, ale v Sabzevaru jsme blbě odbočili na Esfaryen, a tak jsme to zkusili přes hraniční hory. Krásný offroad liduprázdnými horami, ale i když GPS ukazovala přechod jen 40 km vzdušnou čarou, dál už to opravdu nešlo. Potupně jsme tedy hledali cestičku do údolí. Nakonec se na nás štěstěna usmála a my se přes horské vesničky, ne nepodobné těm tureckým, dostali zpět na hlavní silnici. Sjezd z hor byl tak prudký, klikatý a dlouhý, že jsem



Přednost zprava

uvařil zadní brzdu. V Shirvanu se nám daří navázat spojení s autem, které už je dávno na hranicích. Zahajujeme stíhací jízdu na Quachan a pak krásnými serpentinami na Bajgiran. Hranic jsme dosáhli v 15.45. Íránci nás odbavili, ale Turkmeni nám zavřeli před nosem. Příjemná pracovní doba.

### Turkmenistán – pohádková země

Spát tedy budeme v celním prostoru. Žádný zle. Poubes vaří a já za Standovy asistence přezouvám na nové Mitas E10. Jsem na ně zvědavěj. Najednou se zjevuje Sebastian, hubenej vousáč, co jede sám na kole. Cestu má naplánovanou na rok. Dobřej blázen. Hostíme ho a vyměňujeme si zážitky. Tady taky zjišťuju nepříjemnou věc. Prosakuje mi olej mezi motorem a převodovkou. Zatím se nic neděje, ale tuším, že masná spojka

bude dělat problémy. Ráno jsme na čáře jako turisté jediní. Procedur a bumáček hodně, ale vše v pohodě. Platíme jen oficiální poplatky, které se však šplhají na 75 dolarů na hlavu. Do hlavního města je to kousek. Krásná cesta z hor do rozpálené nížiny. Aschabad – čekal jsem, jaký bude, ale realita mě posadila na prdel. Megalomanské stavby z bílého mramoru, bulváry, paláce bývalého prezidenta, kde nikdo nebydlí ani neúřaduje. Pětinožky, šestinožky a bůhvíkolikanožky nám ještě naše průvodkyně Jamal ukázala při prohlídce města. Jsou to stavby na nohách a nazývají se právě podle počtu těchto končetin. Park oddychu hlídají tajní policisté a okamžitě zasahují, když chceme fotit něco zakázaného či kouřit na ulici. Po městě se cestuje specifickým způsobem, kdy stojíte u cesty a máváte na auta. Pak si domluvíte

cenu a frčíte. Taxiky tu vůbec nejsou. Poubes tu byl s bráchou tuším v roce 2005 Defikem a Jamal zná od té doby. Lidi si nového prezidenta moc pochvalují a změny k lepšímu jsou markantní. Ubylo šikany ze strany státní moci a 6 milionů místních obyvatel si sáhne na nerostné bohatství své země v podobě 100 litrů benzínu měsíčně zdarma. Pro nás je za nepředstavitelné 4 Kč/litr. Elektřina, plyn, voda a sůl je taky gratis. O ceně bydlení ani nemluvě. ➔

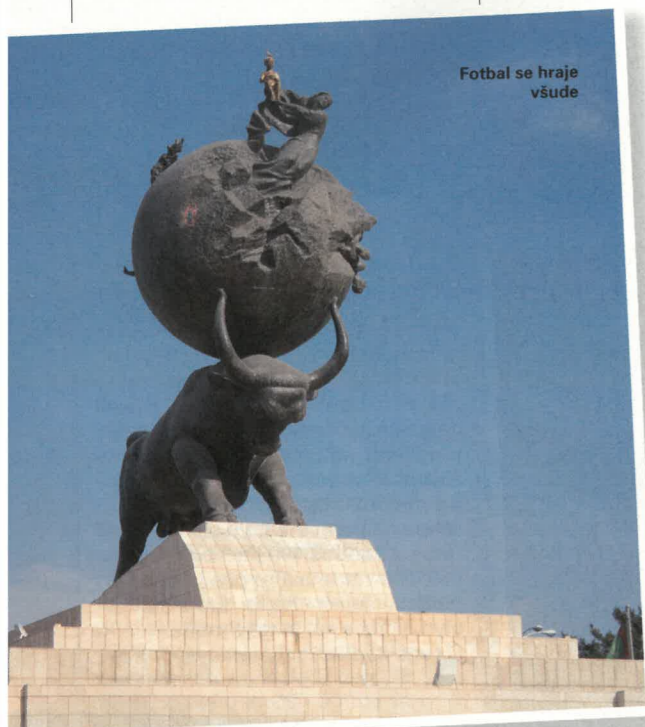


Pani motorka



Město opouštíme kvůli vedru časné. S lehkou kocovinou se vydáváme k prvnímu z velkých cílů naší cesty, hořícímu kráteru v poušti Karakum s názvem Darvaza. Jamal má pochybnosti o úspěchu naší mise. Tvrdí, že tam dojede jen Jeep. Uklidňujeme ji, že kam se dostane on, my se dostaneme taky. Cestu narušuje stoupající teplota, ale také to, že masná spojka začíná prokluzovat. Hlavou se mi honí

Fotbal se hraje všude



různé myšlenky. Co dál? Mám to vůbec klukům říct, nebo to mám tutlat? Neměl bych se odpojit a zavelet k návratu, než se motorka zastaví nadobro? Z chmurných myšlenek mě vytrhne zjevení motorky v protisměru. Jo, je to zase jeden z těch osamělých rytířů, co brázdí svět v jedné stopě. Jede z Indie, stav jeho oblečení a vybavení svědčí o tom, jak byla jeho dosavadní pouť těžká. Jiskra v oku a zápal, s jakým nám ukazuje na foťáku záběry z noci u brány do pekla, však ukazuje, že si to užívá. Jak malej je najednou můj problém. Jsou tu přece kluci, co mě v tom nenechají. Při cigáru se to líp řeší. Usuzujeme, že pokud to klouže jen při velké námaze, mohlo by to vydržet.

### Brána pekla

Velká zkouška bylo posledních 7 km, cesta v hlubokém písku. Zocelen cestou po Tunisku beru za plyn, stoupám do stupaček, hledím do dálky a pouštím se za Poubesem, který jako skoro

vždy jede první. Úspěšně projedu první zatáčky a za horizontem stávám a čekám na Standu. Nejede, zhasínám motor a čekám. Až konečně slyším motor a nakonec vidím jeho GS. Potkalo ho to, co každého z nás při prvním kontaktu s hlubokým rozježděným pískem. Vybaven radami se do toho

### NARAŽENINY BUDOU BOLET DLOUHO A TAKY SE NÁM CHLAPEC VYBARVÍ, ALE MŮŽE POKRAČOVAT, A TO JE HLAVNÍ

pustil, ale pud sebezáchovy zafungoval hned, jak poprvé upadl, a pak už se jen sunul a trápil motorku a hlavně sebe. Znovu

ho nabádám, ať nekouká před sebe a drží plyn, děj se co děj. Vyráží, kupodivu neubírá a rozevlátej mízi za další dunou. Statečněj šikula, brouknu do helmy a jedu za ním.

Darvaza neboli brána do pekla je opravdu velikej sporák. Kráter odhadem 100 m na šířku s plameny šlehajícími z jeho útroby je podívaná, co se jen tak nevidí. Focení přerušuje vítr, který na nás žene žár hrozící přeměnit nás v selátka na rožni a naše stroje v ohnivé fangle. Je kolem poledního a my ustupujeme asi půl kiláku za kopec, který nás odpoledne alespoň částečně zastíní. Ve vedru atakujícím 50 natahujeme provizorní baldachýn, který připevníme k motorkám, a do setmění se pod ním tísňme. Máme 65 litrů vody. Pořád dokola vaříme čaj a voda rapidně ubývá. Odpoledne lijeme vodu do plecháčků, a tím ji ochlazujeme na poživatelnou mez. Barva moči signalizuje těžký nedostatek tekutin. Se soumrakem se přesunuje

me nocovat ke kráteru. Natáčíme a fotíme nějaký materiál. Došlo i na pokusy o humorné snímky

### NAPÍNÁM VŠECHNY SMYSLY, ABYCH PROJEL BEZ PÁDU.

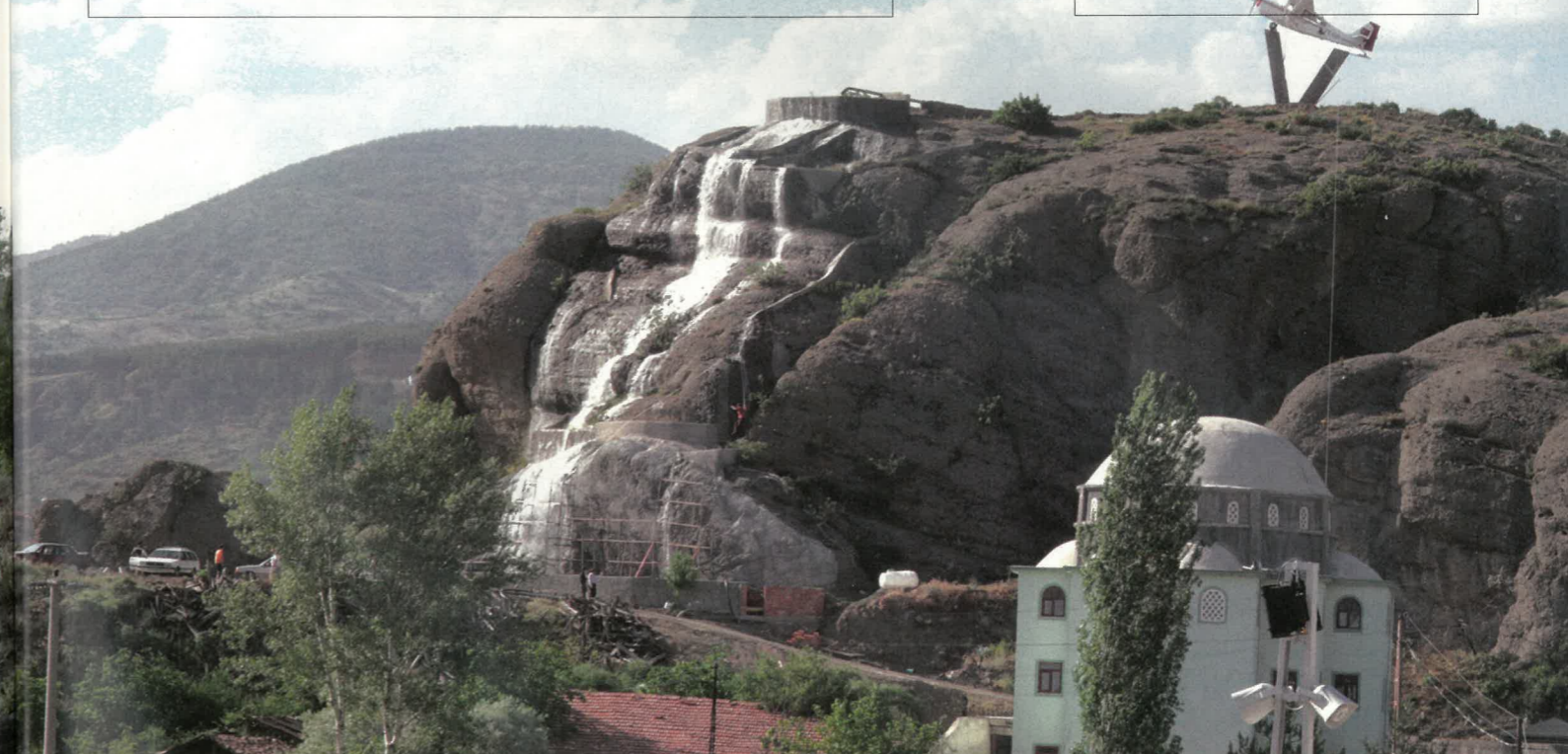
typu zapalování cigára či hořícího plamene za zadkem. Na ráno nám zbývá vody sotva na čaj.

Cesta zpět na hlavní se nesla v duchu rallye. Standa, povzbuzen včerejším zdoláním pískoviště, nasazuje zdrcující tempo a po chvíli zpovzdálí sleduju, jak přebírá vedení a mízí na písčité cestě. Jedu poslední a mám co dělat, abych udržel směr. Nákladáky, co tu v noci jezdily, a kluci přede mnou tu zanechali nevyzpytatelnou změť kolejí. Napínám všechny smysly, abych

projel bez pádu. Zakazují si ubírat plyn. Každý, kdo někdy v písku byl, ví, o čem mluvím. Za jednou zatáčkou však ubrat musím a padám lehce na bok. V cestě se mi totiž válí Standa a dle jeho zkroucené polohy a hlasitých projevů bolesti to vůbec nevyhází dobře. Běžím k němu a zvedáme stroj. Kostí jsou našťastí dobré. Naraženiny budou bolet dlouho a taky se nám chlapec vybarví, ale může pokračovat, a to je hlavní. Odjíždí a já se snažím vyprostit z písku motorku ležící na boku, zaházet díru pod zadním kolem a brutálně prověřit neobohou spojku. Podařilo se, nabírám rychlost a valím kupředu.

Po pár stovkách metrů vidím Poubese, co se vrátil znovu pomáhat zvedat Standu. Rozhoduju se už nestavět a šetřit motorku. U silnice se po chvíli objeví Standa, který všechnu včerejší sebedůvěru rázem pozbyl, a pak Poubes, který – ač skvělý jezdec – měl co dělat to za náma v kolejích dodržit bez pádu. ■

Národní park  
Vraca – Bulharsko



**MONGOLIA MOTO ADVENTURES**

Kontakt  
Milan - milan@touratech.cz  
tel.: +420 602 10 06 77  
Lubo - bohemia@bohemia-ub.com  
tel.: +976 99 11 13 14  
Více informací na :  
[www.mongoliamotoadventures.net](http://www.mongoliamotoadventures.net)

Na rok 2011 jsme připravili tyto výpravy

I.	29.5.	-	11.6.	Gobi
II.	19.6.	-	25.6.	Gobi
III.	3.7.	-	14.7.	Dadal+Naadam
IV.	24.7.	-	6.8.	Khuvsgul Nuur
V.	14.8.	-	27.8.	Khuvsgul Nuur
VI.	4.9.	-	17.9.	Gobi
VII.	24.9.	-	8.10.	Gobi